

Weec 2022

11. světový kongres environmentální výchovy

Jaké tři věci ve mne nejvíce rezonovaly z toho, co jsem slyšela a dozvěděla se na kongresu?

Pro mne nejdůležitějším sdělením, které prostupovalo celým kongresem, byla shoda mnoha řečníků s myšlenkou znovunavázání kontaktu s přírodou, napříč věkovým spektrem umožnit účastníkům environmentálních lekcí propojení s přírodou, zprostředkovávat zážitky v přírodě apod. Bez pocitu sounáležitosti s přírodou, pocitu, že jsme jako lidé její součástí, nelze dál vyvolávat v lidech potřebu přírodu chránit.

Další sdělení, které zaznívalo napříč kongresem, bylo spojení ekologických problémů se sociálními problémy. V zemích nelze oddělovat problémy spojené s klimatickou změnou a problémy soci-ekonomickými. Proto je třeba se kompletně věnovat všem sedmnácti cílům udržitelného rozvoje (SDGs).

„Společnost není jen partnerství mezi těmi, co žijí, ale mezi žijícími, mrtvými a těmi, co se narodí.“

Edmund Burke, 1790

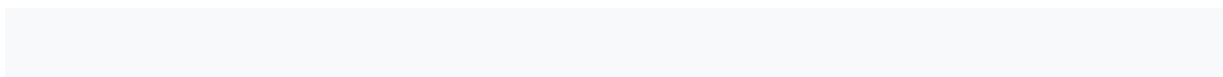
Co si z kongresu odnáším? Co budu chtít přenést do své další praxe? K čemu vás setkání inspirovalo?

Hodně se mnou rezonovala právě myšlenka podporovat u dětí a studentů propojení s přírodou, jejich sounáležitost a aktivní občanství. V České republice (nejen) mají přírodní vědy pouze poznávací, popisující charakter. Zůstávají v oblasti teoretického studia a nepůsobí na žáky v hodnotových pozicích a nestávají se součástí životního stylu a obecného duševního složení. Je třeba pedagogy motivovat a podporovat v práci, která působí na lidské hodnoty, vyvíjet vzdělávací metodiky, které dají pedagogům nástroj, návod, jak podporovat děti v občanské ekologické angažovanosti. Je třeba v rámci školního a mimoškolního vzdělávání podporovat u dětí pocit, že i ony samy mohou měnit své okolí a prezentovat své názory mezi dospělými. Rozviňme u žáků povědomí o vlastní roli při utváření okolí a okolního života a posilujme v nich přesvědčení, že je v jejich silách věci měnit k lepšímu.

Též si odnáším z kongresu kontakty na organizace, které se zabývají podobně zaměřenými projekty. Je možné, že v budoucnu se podaří navázat další mezinárodní partnerství a posunout tak české projekty za hranice České republiky.

Co a jak z učení a zážitků z kongresu představím kolegům z vaší organizace?

S kolegy se podělím o své dojmy z konference, o zajímavé nápady a myšlenky z prezentací a předám kontakty na osoby, se kterými bychom mohli v budoucnu navázat spolupráci.

Pedagogies of places and spaces inspired by an old oak tree

Pedagogika míst a prostor inspirovaná starým dubem

Robbie Nicol – University of Edinburgh

Robbie představil ve své prezentaci pěti-denní přírodovědný kurz, kterému je již léta garantem na Univerzitě v Edinburgu. Kurz není určen k získávání znalostí, je zde kladen důraz na bezprostřední zkušenost, navázání vazby k místu. Staví na předpokladu, že některá místa mají sílu ovlivňovat naše citění, citění naší blízkosti k živému i neživému. Kurz využívá prostředí lesa v národním parku Cairngorms a blízkost 300 let starého dubu, ze kterého je cítit přítomnost, historie i budoucnost. Svým bytím studentům ulehčuje být v přítomném okamžiku a lehčeji navázat spojení a cítit propojení s přírodou. Zažívají tu společně „být zde“, v neodcizitelné přítomnosti, cítí blízkost.

Primárním vzdělávacím předpokladem je, že prožitek propojenosti s takovými místy je ústředním bodem pro rozvíjení lásky, naděje a péče.

Můžeme se chovat eticky pouze ve vztahu k něčemu, co můžeme vidět, cítit, rozumět mu, co milujeme a v co věříme.

Během kurzu studenti často navštěvují strom, sedí v kruhu, sdílí myšlenky a pocity nebo sedí v tichosti a rozvíjí vtaž k místu.

Jedním z úkolů, který studentům profesor zadává, je napsat milující dopis Matce Zemi, který začíná „Dear Oak“. Je inspirovaný knihou o kreativním psaní: *Writing without a parachute: The art of Freefall* (autor Barbara Turner – Vesselago). Dle profesorových slov dopis je skvělým nástrojem vyjádření svých pocitů, často při psaní takového dopisu může vidět na tváři svých studentů radost, naději, štěstí...

Před třemi lety sami studenti natočili krátký film inspirovaný dubem, který vyvolává v posluchačích silné emoce. Byl promítnut při prezentaci. Ve filmu zaznívají otázky vztahující se k dubu a jeho dlouholetému bytí, vyřčené sliby týkající se samotného bytí jedince ovlivňující své okolí, vděčnost a inspirace a mnoho dalšího. Film začíná slovy studentů: Dub nám dává hluboké lekce empatie, důvěry, výrazu i daleko za hranicemi lesa, ve kterém žije.

Takové zážitky spjaté s místem, mohou být zdrojem aktivismu a šíření myšlenek dál až za hranice venkova, kde se místo „učení“ nachází. Takový příkladem je právě studentský film, který zprostředkovává autentičnost a sílu místa pro ty, kteří tam nebyli. Skrze film v posluchačích vyvolávají emoce, pocit sounáležitosti a spojení. Autor diskutuje o potenciálu hybridního učení, které kombinuje přímé, místně zakotvené učení s digitálním vzděláváním, jejichž kombinace může vést k transformaci a aktivismu.

Na závěr vyslovím své přání: Kéž takových profesorů a hodin vyučování je nejen na univerzitách více.

Více o venkovní výuce na Univerzitě v Edinburgu zde: <https://www.teaching-matters-blog.ed.ac.uk/a-video-blog/>